Ч. 303 (14.200). Львів, вівторок 12. листопада 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Важливі переговори між Францією і Німеччиною.

НІМЕЦЬКІ ЗБРОЄННЯ ПРЕДМЕТОМ ДИСКУСІЇ.

Міністр Ляваль відбув у суботу дополудня довшу розмову з французьким амбасадором у Берліні Франсуа Понсетом. До цієї конференції міністр привязує велику вагу з огляду на передбачуваний початок французько-німецьких переговорів. Головною проблемою, що її треба розвязати між Берліном і Парижем є передовсім справа німецьких сухопутніх, летунських і морських зброєнь.

Ця остання ділянка стає тим актуальніша з огляду на те, що вже тепер ідуть морські французько-британські і британсько-італійські переговори та з огляду на морську конференцію в Льондоні заповіджену на 5 грудня.

У Парижі можна вичути тенденції, щоб перевести з Німеччиною виміну поглядів на широкій площині, не обмежуючись тільки до кількох питань, що їх уважають за найдразливіші. Тому Франція з великою увагою слідкує за німецько-совітськими відносинами і спеціяльну вагу прикладає до деяких подробиць, що вказують на можливість відпруження між Берліном і Москвою. До цього відпруження могло би дійти передовсім на господарському терені. В останньому часі Совіти робили виразні аванси, що найшли приязний відгук у Берліні. Німецько-совітські господарські відносини можуть незабаром поважно змінитись, якщо Совіти зужиткують кредити в сумі 200 мілїонів німецьких марок, що їх Німеччина призначила Совітам ще перед 8 місяцями.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОТЕСТ СОВІТІВ У БЕРЛІНІ.

З Берліна повідомляють, що совітський амбасадор у Берліні, в імені свого уряду, вислав до німецько-закордонного уряду протест проти тайних конференцій французького графа де Брінон з Гітлером і Ріббентропом, що недавно відбулися в Берліні. Совітський уряд зауважує в цій справі, що поведінка французького міністерства закордонних справ, яке висилає свого делегата до Берліна, противиться французько-совітському договорові.

Цей знаменний вчинок совітського амбасадора в Берліні викликав у французьких політичних колах велике обурення, з огляду на те, що Совіти не зважаючи на виразне зобовязання, саме у цім договорі, що припинять усю комуністичну діяльність, ведуть велику пропаганду на терені Франції.

Тепер у Парижі подрібно обговорюють становище совітської Росії, що закидає Франції нарушення постанов договору і водночас сама його нарушує.

Прем. Ґембеш про велику місію Мадярщини.

БУДАПЕШТ, 11. 10. ПАТ. Прем. Ґембеш виголосив вчора промову в двох виборчих округах, в якій гостро виступив проти опозиції. Справа привернення монархії тепер неактуальна. Самі легітимісти мусять признати, що всі їх спроби в цій справі засуджені на невдачу. Підкреслив, що уряд бажає запевнити робітникам відповідні заробітки, але демагогія не повинна підважувати видібности продукції. Робітників уважаємо своїми братами. Під червоним прапором не повинні гуртуватись, бо в нас знайдете зрозуміння і пошанування ваших політичних і господарських справ.

Згадуючи про міжнароднє положення заявив, що становище Мадярщини покращало за його урядування. Европа познайомилася з поглядами Мадярщини. При обміркуванні вад розвязкою низки проблем східної Европи брали під увагу теж Мадярщину. Ґеоґрафічне положення Мадярщини наказує вести позитивну політику серед теперішніх заплутаних міжнародніх відносин. Число приятелів в Европі зросло. Мадярщину жде велика місія у карпатському басейні, бо прихід і осідок мадярського народу у карпатському басейні не був сліпим випадком

Народні демократи підтримують господарську політику Ляваля.

ПАРИЖ, 11. 11. ПАТ. Конґрес народніх демократів, що відбувся у Бресті, ухвалив резолюцію, в якій підтримує господарську політику Ляваля. Ухвали конгресу щодо міжнародньої політики доручають пошанування міжнародніх зобовязань та підтримку договору Ліги. Всеж підкреслюють, що конче треба заховати приязнь Італії. Конґрес виловівся проти політики народнього фронту та фашистівських ліґ.

Фон Рібентроп їде до Парижа.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса широко розписується про недалеку візиту фон Рібентропа у Парижі. „Л' Евр" повідомляє, що німецьке міністерство закордонних справ потвердило вістку про візиту Рібентропа у Парижі, до якої дійде при кінці цього місяця. Темою нарад буде справа обмеження зброєнь і летунського договору. Німеччина, на думку згаданого щоденника, намагається вести окремі переговори з Францією і В. Британією, щоби не залишитись осамітненою поза спільним британсько-французьким фронтом.

„Л' Ордр" гостро виступає проти всяких спроб зближення між Францією і Німеччиною. Побоюється, щоби переговори між Італією і В. Британією не довели до відновлення пакту чотирьох. Згаданий щоденник пише, що Німеччина за свою приязнь до Франції буде вимагати свобідної акції у східній Европі. Якщо би до цього дійшло, доля Франції була би вирішена. Дійшло би до нового Седану, який приніс би перевагу Німеччині і повне увалежнення від Франції

Ґен Людендорф про тотальну війну.

БЕРЛІН, 11. 11. ПАТ. В нац.-соціялістичних колах звертають увагу на нову брошуру ґен. Людендорфа *„Про тотальну війну"*, в якій колишній фельдмаршал німецької армії концепцію давньої війни, що її вела тільки армія, протиставить новій концепції війни, що її веде ввесь нарід зі своєю господарською організацією і що є оперта на психічній єдности цього народу... Тотальна війна перестала бути справою, що цікавить тільки кабінети чи ґенеральні штаби, але до неї прикладеться ввесь нарід. Всі теорії Клявзевіца повалені. Армія зрослась корінням у народі та є його інтеґральною частиною. Про старий старшинський корпус ґен. Людендорф пише, що він був замало політично і расово сконсолідований. Ґен. Людендорф підкреслює значіння господарської підготови у рямах тотальної війни. Нац.-соціялістичні кола спеціяльно цікавить становище колишнього фельдмаршала у справі начальної команди на випадок вибуху тотальної війни. Людендорф робить ріжницю між „тотальним вождом армії і вождом тотальної політики".

На думку Людендорфа вождь армії, на випадок тотальної війни мусів би мати всі повновласти у ділянці стратегії й у ділянці політики, отже мусів би домагатись від керовника політики відповідної психольоґічної консолідації фронту нації.

Заходи чехів замиритись з Польщею і чи вони матимуть успіх?

(Від нашого кореспондента.)

Прага, листопад 1935.

Чесько-польське напруження, про яке була вже кількакратно на сторінках нашого часопису мова, прийняло такі різкі форми, що найшло сильний відгомін у широких кругах чехословацького громадянства без ріжниці політичних партій чи угруповань. Нема дня, щоб на сторінках чехословацької преси не найти — коли вже не якоїсь більшої статті на цю тему, то бодай якоїсь короткої замітки чи нової вістки з чехословацько-польського погранича, на Тешинському Шлеську, де це напруження безпосередньо виладовується.

Треба обективно ствердити, що чехословацька публична опінія бажає якнайшвидшого відпруження теперішніх чесько-польських відносин, бо нема, здається нікого у ЧСР, хто не здавав би собі сно справи з того, що при нинішній загально-европейській ситуації, особливо у площині т. зв. середньо і східньо-европейської проблеми, нинішний стан цих відносин є для Чехословаччини небажаний, а навіть небезпечний Польсько-німецький пакт, відхилення закордонної політики Польщі від загальної французько-совітсько-малоантантської лінії, польсько-мадярське зближення і постійне марево т. зв. ревізіонізму, національний активізм німецької меншини у ЧСР та деякі признаки на її тіснiший ідеольоґічний, а навіть і формальний звязок з націоналізмом в Німеччині і т. д., все те каже політично розвиненій публичній опінії у Чехословаччині дивитися на теперішне чесько-польське напруження тверезо і реально і шукати можливостей, щоб його усунути.

Знаємо, що останній акт того напруження, це відібрання т. зв. „екзекватур" (права на дипльоматичну станицю) польському консулеві у Моравській Остраві (у відплату) двом чехословацьким консулям у Познані та у Кракові. Острах, щоб те напруження не забрило ще далі проявився у листі ректорів чехословацьких високих шкіл з пропозицією скласти обективну наукову комісію, яка на місці, себто на Тешинськім Шлеську переконалась би, чи дійсно положення тамошньої польської меншини є таке, що може бути причиною напруження між двома сусідніми народами і державами. Останніми днями появилася вістка у чехословацькій пресі, що з подібним листом має звернутися чехословацький епископат до польського епископату. Крім цього чехословацька преса висловлює щораз

частіше думку, що і новий склад польської влади дає деяку надію на поправу взаємин.

Цікаво прослідити, як зродилася і на яких конкретних даних спирається ця надія. Джерелом її є характеристика деяких теперішніх польських міністрів, як відомих франкофілів та вістка про захитання позиції міністра закордонних справ Польщі Бека, отже і про можливість зміни закордонної політики Польщі. Ці вістки ширить французька преса. Вони спонукали теж Балюґджіча, югославянського дипльомата, оголосити цікаві міркування у білгородській „Політиці". Балюґджіч дає ретроспективний перегляд польської політики за останній час і висловлює свою думку про останні французькі надії. Основа політики маршала Пілсудського — пише між іншим Балюґджіч — спиралася на недовірю, що Франція використає польсько-французький союз виключно для себе. Мотив цього недовіря штовхнув Польщу в обійми Німеччини. Далі автор звертає особливу увагу на т. зв. леґіонарську групу, яка, хоч і не виразно ворожа т. зв. полковницькій групі та проте тримається деякої резерви, коли йде про закордонну політику Польщі. Рішучий бій вела ця група з полковницькою групою лише на господарському полі і нині, після смерти марш. Пілсудського, вона цей бій виграла. Висловом цієї перемоги є новий уряд Косцялковського, який є теж заповідю зміни курсу польської політики. Дотеперішня політика Польщі довела і до чесько-польського напруження. Нині ще не можна нічого певного сказати про те, чи мін. Бек лишиться на свому становищі, чи відійде, як про це пише французька преса, але одного треба надіятися (пише далі Балюґджіч), а саме, що дотеперішня закордонна політика, ведена полковницькою групою, підпаде деяким змінам бодай у тоні і в нюансах. Відси теж надії чехословацької преси на можливости чесько-польського відпруження.

Надії чехословацької преси на таке відпруження спираються ще на одній підставі, а саме на щойно переведеній зміні у міністерському кабінеті Чехословаччини. Ці зміни такі: Теперішній премієр-міністер Маліпетер став предсідником чехословацького парляменту на місце недавньо померлого Брадача, а премієр-міністром став дотеперішній міністер рільництва словак Годжа. З приводу цих змін частина чехословацької преси виразно зазначує, що новому премієр-міністрові вдасться теж довести до змін і в закордонній політиці Чехословаччини, особливо вдасться йому довести до покращання взаємин між Польщею і Чехословаччиною та до витворення всіх даних для братньої співпраці обох цих держав на принципах славянської приязни.

Наша думка про чесько-польське відпруження така: Якщо причина чесько-польського напруження лежить лише на Тешинськім Шлеську, то усунути її не важко, бо — правду кажучи — там такої причини дійсно нема, але якщо вона кориниться десь глибше — а так воно поправді є, то й усунути її нині не так легко, як цього собі бажає чехословацький загал, та як це скривається у надіях чехословацької преси. Річ не у зміні осіб, що кермують політичним життям цієї чи другої держави і не у зміні тону чи нюансів політики, а в основі ґенеральних закордонно-політичних ліній інтересованих держав. Ґеополітична ситуація Чехословаччини і Польщі така ріжна, така інша, що викликує протилежні погляди на вартість теперішньої і майбутньої констеляції політичних сил Европи взагалі та східної Европи зокрема.

М-н.

За свободу праці і чесне змагання.

Промова сенатора Павликовського підчас дебати над повновластями в сенаті.

4. ЗА СВОБОДУ ДЛЯ ГРОМАДЯНСТВА У ПРОЯВАХ СУСПІЛЬНОЇ ЕНЕРҐІЇ І ПРАЦІ.

У своїй промові підкреслив п. премієр потребу дати поле ділання для суспільної енерґії, щоб цим способом вибитися із трудного становища та створити реальні передумовини „пробитися до кращих умовин життя".

У практиці життя таке становище уряду повинно довести до **доцільної ліквідації системи етатистичної господарки**, звужуючи її до необхідних, державними конечностями оправданих меж (оборона краю!), повинно довести до усунення **зайвої і сьогодні вибуялої вже інґеренції держави у справи приватно-господарські.**

Усі почини як у продукції, так і в обміні дібр повинні бути залишені ініціятиві приватній, чи то буде ініціятива одиниць чи ініціятива їх гуртувань — обєднань, які проявляють себе у добровільних господарських асоціяціях.

Свобода рішення і свобода диспозиції у господарських справах, залишена за ними, безперечно поверне здоровля хоріючим сьогодні від інґеренції влади варстатам праці і стане заборолом правильного розвитку здорового народнього господарства.

У цім місці нехай мені вільно буде пригадати, до чого може довести зайва інґеренція держави, пригадати Високій Палаті ті гострі та зайві і — що більше — хибні і в основі своїй шкідливі ходи уряду проти найздоровішого прояву суспільної енерґії, проти **кооперативного руху, зокрема проти українського кооперативного руху**, який при „реформі" кооперації зазнав найбільше ударів і втрат як у фаховій структурі свого будівництва, так і в територіяльнім своїм обсягу ділання.

У сучасним менті на варстаті уряду причаївся не так меч, як радше кільчаста мачуґа, якою нехибно можна буде вбити всі здорові надбання хліборобської кооперації на молочарськім її відтинку

Чи це потрібне? Чи суспільна енерґія хліборобського, злиднями битого світу не заслуговує справді на признання? Чи задля буцім-то оправданих політичних цілей треба слабим-кволим організаціям приносити в даруноку порядкування молочарських справ і на майбутнє і взад, дар, що його подасть „закон", який має штучно створити перевагу слабих і нерозвинених організацій над організаціями сильними, що здали іспит життя?

5. ПОТРЕБА ІНІЦІЯТИВИ.

Маємо право надіятися, що становище, яке заняв шеф уряду, становище, яке подрібно зясував п. віцепремієр, який присвятив окрему увагу кооперації, заважить на тому, що вкінці **залишена буде свобода здоровій збірній ініціятиві, яка висвободжує і сцементовує розпилену суспільну енерґію мас „сірих людей" у здоровім кооперативнім русі.** А серед того здорового руху — не слід забувати — український кооперативний рух стоїть зовсім не на сірім кінці!

Зовсім правильно зазначив п. віцепремієр, що „в кооперативнім русі криється велика динаміка розвитку у майбутнім". Тож хочемо вірити, що уряд згідно з обітницею п. віцепремієра схоче повернути ще до кооперації і поправити усі ці похибки і недотягнення, які у змаганні з крізою виникли.

Кооперація — це все живий і життєздатний збірник людей, які надихує **віра у власні сили, які власні змагання вміють підпорядкувати загальному добру.** Таких людей, без огляду на їх віру і народність, шукає власне п. премієр, міркуючи правильно, що „тільки при їх допомозі можна буде побороти не тільки господарську крізу, але й далекогрізнішу крізу психічну" (Голоси: Слушно!).

Свідоцтво віри у власні сили, свідоцтво моральної тугости складає українська кооперація — не вважаючи на удари, які безвпинно бють по ній, ударів не тільки від господарського лихоліття, але теж удари від тих, які становлять права і ще гірших від тих, які права ті своєрідно у практиці до української кооперації застосовують!

Українська кооперація, яка стоїть у безвпинній муравлиній — а якже й утруднюваній праці, вдивлена у свій ідеал, який ані на йоту не колідує з поняттям загального добра, не сміє на дальше бути предметом щораз то нових експериментів, диктованих короткозорою політикою.

Вертаюсь ще до справи ліквідування етатизму. В його ліквідуванні — зважусь на цю на око парадоксальну думку, — повинна бути заінтересована велика фаланґа державних урядовців. Чи не є цього мого твердження проречистим доказом, що нинішній надмір одиниць, які живуть зі скарбу держави, довів уже до конечности ужити радикального засобу — до передбаченої редукції поборів, редукції осіб?

Необхідно з цілим притиском ствердити, що діймаюча ця операція, яку уряд задумує перевести, це невідмінний наслідок надмірної в державі **розбудови урядничого апарату.** Збюрократизована суспільність утратила духа підприємчивости й одинокую підставу свого матеріяльного істнування бачить тільки в платні, асиґнованій з публичних фондів.

Щоби здійснити постуляти п. премієра, постуляти зактивізування „сірої людини" в її змаганнях — боротьбі з господарською крізою вислідами праці власних її сил на полі суспільнім і господарськім, необхідно щоб **засада справедливого поведення державної адміністрації супроти всіх шарів і громадян без огляду на їх віру і народність взяла верх згідно з вимогою п. премієра у цілім урядничім світі.** Було би зле, якщо державна адміністрація, забуваючи на слова п. премієра Косцялковського, хотіла би в майбутнім займати надрядне над громадянством становище.... Державна адміністрація, виконуючи право — закони, повинна **стояти на услугах громадянства і держави.** Навіть сам папа у відношенні до вірних уважає себе за „servus servorum Dei"...

6. НЕСПРАВЕДЛИВИЙ РОЗПОДІЛ СУСПІЛЬНОГО ДОХОДУ.

Говорячи про народне господарство, якого рисою є сьогодні окови наложені на нього еґоїзмом ґруповим чи еґоцентризмом бранжовим, не можу мовчки пройти попри кардинальне сьогодні **питання розподілу суспільного доходу.**

Йому присвятив п. премієр належну увагу.

Не до добра це веде, суспільних відносин не поправляє, народнього господарства не розвиває, не наповняє теж скарбу держави, якщо в державі — в додатку при активній допомозі відповідальних чинників, — твориться **ланцюг приватних монополів,** при помочі яких **нечисленна — з природи річи — ґрупа людей загортає і скупчує у себе львину частину суспільного доходу.**

Приватні монополі — це привілеї узурповані, дарма, що заслонює їх до деякої міри санкція держави.

Чиж іде тут про **родові привілеї,** звязані з великою земельною власністю? Не маю їх на думці. Положення цих упривілеєних є загально знане. Вони готові посілости свої віддати в руки природного дідича землі — селянина, але й він, битий крізою, при нездорових аґрарних відносинах не тільки не має засобів, щоб набувати землю, а й сам примирає на своїм загоні.

Поділяю погляд п. премієра, що **демократизація землі** мусить бути в загальнім інтересі прискорена.

У.П.Р. підкреслює, що парцеляційна акція не сміє бути оруддям ніякої політики, а тільки засобом направи нездорових аґрарних відносин. На землях українських одиноко раціональною і господарсько оправданою парцеляцією може бути парцеляція сусідська, метою якої має бути доповнення землею недостаточних місцевих рільничих господарств тубільного населення без огляду на його віру й народність.

Якщо при аґрарних операціях, зокрема при парцеляції, мали би прикласти іншу засаду, а не засаду господарську, то питання аґрарне не то що не буде розвязане, але навпаки, загострене, загостряться теж і розжаряться аж до білости питання суспільне і національне. (Д. б.)

Українська шкільна політика.

(Реферат, виголошений на Педагогічному Зїзді 3. листопада 1935. р.)

V.

ШКІЛЬНА РЕФОРМА.

На терені державного і приватного шкільництва, вселюдного і середнього, діють ось уже третій рік нові шкільні закони. Чи можна вже поробити підсумки їх впливу, себто чи нова шкільна реформа має вже якийсь помітний виховний і суспільний ефект? З цілого, надзвичайно ріжнородного сплету питань, які є звязані з цією реформою, вибираю лише три: 1) який є її вплив на стан посідання українського шкільництва? 2) вплив на фреквенцію шкільної дітвори? 3) вплив на соціяльне обличча молоді?

Вже у грудні 1933. р., на Зїзді „Рідної Школи", висказано побажання, що з 218 кляс, які в 1933. р. творили стан посідання українського середнього шкільництва, приватного і державного, на всіх зах.-українських землях (тут зараховано, як окремі шк. одиниці навіть утраквістичні паралельки у Стрию і Бережанах), ми моглиб втратити, після повного введення шкільної реформи, 130 кляс, себто 59.3 відс. усього стану посідання. Це сталосяб тоді, колиб на місце двох перших кляс давньої гімназії (влучених до вселюдного шкільництва, згідно з пляном реформи) і двох найстарших кляс (з яких мають повстати ріжного роду ліцеї), не створено ніяких нових кляс, як еквіваленту зліквідованих. Отож після обкроєння двох найнижчих кляс гімназії, яке стало в минулому шк. р. довершеним фактом, можемо перевірити наші побоювання. Вони, назагал, слушні: ані в державному ані в приватному вселюдному українському шкільництві не можемо занотувати випадку повстання нових відділів (за виїмком у школі Шашкевича в Перемишлі), на місце зліквідованих гімназійних кляс. Молодь, яка булаб училася у двох перших клясах гімназії (старої), якщо вони істнували би, — тепер заповнила просто вищі кляси народньої школи і підняла їх фреквенцію понад нормальний стан. Друга частина опинилася просто на селі, у народній школі нижчого ступня. Це явище безумовно негативне. Як еквівалент зліквідованих наслідком шк. реформи учительських семинарій, можемо вважати: введення коедукації в українській державній гімназії у Львові і Перемишлі та отворення **аж семи (!) приватних дівочих гімназій** Р. Ш. і СС. Василіянок! Цей раптовний розмах дівочих середніх (загально-освітніх) шкіл треба вважати явищем неприродним і теж шкідливим. Позитивним явищем є отворення державного рільничого ліцею з українською мовою навчання у Черниці.

Щодо впливу шк. реформи на фреквенцію у середніх школах, то він корисний. Фреквенція (скількість молоді на клясу) зросла всюди. У школах Р. Ш. навіть досить видатно. Нпр. з початком цього шк. року вписалося до 72 відділів гімназій Р. Ш. 1775 молоді, проти 1419 також у 72 клясах гімназій Р. Ш. у шк. р. 1931/32. У цьому шк. році на клясу нового типу в гімназіях Р. Школи припадає 31 учнів, а на клясу старого типу лише 17 учнів проти 20 учнів у 1931/32. р. Дозволимо собі висловити погляд, що цей зріст фреквенції не буде явищем постійним, особливо у приватному шкільництві. Родичі, після рокудвох ваган, спричинених уведенням нових шкільних законів, навернулись нині до загально-освітньої середньої школи. Та вона втратить для них свою атракцію з хвилиною, коли будуть відчинені ліцеї — не при кожній гімназії. Брак ліцею буде для неодної гімназії її гробом. Так само неможливість отворити у кожній клясі гімназії нового типу по два відділи є вже сьогодні для неї мечем Дамокля: лише ті гімназії нового типу зможуть істнувати — з матеріяльних оглядів і з оглядів на можливість дати учителям відповідну скількість годин, — які матимуть по два відділи в одній клясі. Вже сьогодні вчителі середніх шкіл мусять доповняти свої години у вселюдних школах. Життя примусить у майбутньому — концесіонарів українських приватних шкіл увійти для тих справ у ближчий взаємний звязок. Це вже й тепер надзвичайно бажана річ, з огляду на потребу поправи сітки українського приватного шкільництва, яке у розбудові дівочих загально-освітніх гімназій хворіє на переріст, а не виказує ніяких майже здобутків у ділянці фахового шкільництва.

Незвичайне значіння для цілої нашої будучини має питання, чи і як нова шкільна реформа вплине на соціяльний склад молоді середніх шкіл. Свого часу українські громадські чинники висловили острах, що селянська дітвора, яка на українській території у 90 відсотках бере науку у школах найнижчого ступня, матиме вступ до гімназій нового типу — утруднений. Тому, бо нова гімназія спирається на шостій клясі вселюдної школи другого або третього, отже вищого ступня. Це утруднення дістало вже навіть свою популярну назву: сліпа вулиця. Досвід щойно покаже, чи острах щодо наслідків „сліпої вулиці" є оправданий. Колиб той досвід істнуючі побоювання виправдав, то для соціяльної структури української верхівки це булоб катастрофою: вона не малаб допливу, або цей доплив зменшився би та в наслідку повсталаб загроза фізичного знидіння української інтелігенції. Адже для неї досі найважнішою рекрутаційною поверхнею була сільська дітвора зі школи найнижчого ступня. Тому не диво, що це питання виростає для нас, — з відтинка шкільної реформи — до одного з найважливіших життєвих питань. Матеріяли, якими розпоряджаю, а саме огляд рекрутації і соціяльного складу молоді кляс нової гімназії кільканацяти середніх державних і приватних шкіл за останніх два роки, не дають ще прав давати рішучу відповідь: так або ні. Це дані ще не зовсім точні, час обсервації (два роки) надто короткий. Висновки, з якими можу сьогодні з з цього приводу поділитися, є такі: **відсоток селянської молоді,** на загал, у клясах тих кільканацяти гімназій нового типу **не зменшився.** Ані у приватних ані у державних гімназіях, за виїмком академічної гімназії (головної) у Львові, де у клясах нового типу селянських дітей майже нема. Другий висновок: селянська дітвора, яка цей відсоток вдержує, походить з найближчої околиці. З дальших — від гімназій — околиць селянські діти це рідкі виїмки. Третій висновок: фреквенція сільської молоді буде у вищих клясах гімназій падати з приводу високих оплат (повна піврічна такса в держ. гімназії рівняється сьогодні 10 кірцям збіжа, 110 золотих), які після створення ліцеїв з двох найстарших кляс — стануть мабуть ще вищі. Гімназія тоді подорожіє.

Зі сказаного ще кілька висновків для української шкільної практики: 1) треба розбудити більшу громадську ініцятиву для допомоги бідним учням, особливо у шкільних оплатах (тут гарний приклад дає Батьківський Кружок при державній гімн. з українською мовою навчання у Перемишлі); 2) треба заопікуватись здібнішою, але бідною сільською молодю і допомогти їй доповнити освіту школи нижчого ступня, щоби могла дістатись до середньої школи. Громадські організації повинні заопікуватися теж і тою молодю, що з якихнебудь причин не може кінчати середньої школи; 3) справа бурс, дешевих кухонь і т. п. вже надто відома, щоби її ще повторювати; 4) треба доконче порозуміння концесіонарів українських приватних шкіл для зраціоналізування істнуючої сітки українського приватного шкільництва; 5) треба використати широкі можливости, які дає нова шкільна реформа в ділянці розбудови українського фахового шкільництва ріжних ступнів. Тут мусимо виставити засаду, що тягар удержування українського приватного фахового шкільництва переймають на себе українські кооперативні, господарські і фінансові установи, яких завданням є дбати про вишкіл нових працівників на відповідні ділянки народнього господарства.

МОЛОДЬ У НОВІЙ ГІМНАЗІЇ.

Одним з дуже цікавих питань є те, чи нова гімназія впливає інакше як стара гімназія на духову структуру молоді, чи нпр. наближує її до життя, як цього хоче шкільна реформа? Відповідь на це питання постараюся дати на підставі анкети, яку я перевів серед десяти найвизначніших українських шкільних практиків*). Отже усі голоси анкети сходилися в одному: два роки, проведені в народній школі V. і VI. клясі, є під научним оглядом і під оглядом загальної освіти для гімназії втрачені. Ці кляси вселюдної школи не заступають колишньої I. і II. кляси старої гімназії. Молодь приходить до гімназії просто на два роки спізнена супроти вимог гімназіяльної науки. Вражає слаба підготовка у граматиці і знанню мов (нема ніякого знання української мови!). Наслідком цього, навчання чотирьох мов у I. кл. гімназії нового типу натрапляє на непоборні трудноші. Брак відповідної систематики у навчанні в народній школі доводить до того, що діти приносять дуже мало конкретного знання нпр. навіть з географії Польщі, хоча цьому предметові присвячують спеціяльно багато часу. Помічується часто умовий примітивізм молоді, привичаєної працювати на зверхній ефект. Молодь приходить теж і мало здисциплінована, що доволі відбивається у початках гімназіяльної науки. — Взагалі анкета вповні підтверджує побоювання деяких польських педагогічних кол, висловлені при введенні шкільної реформи (меморіял сенату краківського університету), що відірвання від середньої школи двох її найнижчих кляс понизить рівень середньої освіти.

Духова структура молоді гімназії нового типу змінюється в порівнанні до молоді старої гімназії. Серед нової молоді переважає тип спортовця і суспільника (на терені шкільних організацій), заникають інтелектуалісти. Помічуються прояви життевої зарадности і підприємчивости. Ця молодь не любить кволости. Схильна до дискусій, хоч не вміє зосереджувати своєї уваги. Часто поверховна і плитка, проявляє нехіть до офіціяльної шкільної лектури. Зате хоче сучасної лектури. Не має найменшого зрозуміння до творів доби українського сентиментального романтизму. Лине до відомостей про новітні поступи техніки. **Незвичайно прикро відчувається брак відповідного пресового органу для молоді і відповідної лектури.** Помічується теж незвичайний зріст релігійности серед молоді. — Звязок поміж молодю й учителями кращий, ніж був давніше. Також кращий є сьогодні звязок поміж школою і домом. Хоч тут радше активна школа, дім пасивний, але дає на себе впливати. Відчувається потреба організації молоді на зразок „Пласту".

В анкеті була теж порушена справа коедукації. Більшість відповідей була радше проти коедукації у старших клясах, а на випадок конечности її збереження, була за відповідною зміною та пристосуванням умовин праці у школі. Хоч прихиляюся теж до думок противних коедукації у старших клясах, то проте вважаю зайвим вести на цю тему дискусію з того приводу, що українське шкільництво находиться у ненормальній ситуації: в нього коедукація не є наслідком постулятів якоїсь виховної системи, лише наслідком фінансового стану школи. Коедукація збільшує тут фреквенцію і поправляє фінанси... Наше громадянство надто вбоге, щоби могло втримати дівочі школи там, де воно їх потребує.

Залишу теж без обговорення справу ліцеїв тому, що нема ще їх пляну. В засаді ми повинні домагатися їх якнайбільше. Не у пропорції до істнуючого нашого середнього шкільництва, лише у відношенні до незаспокоєних культурних потреб українського народу. Тільки треба ці потреби доказати теж і справжнім напором української молоді до шкіл вищого ступня. Паперові і словесні домагання тут не вистачають.

В. Кузьмович.

---

*) На цьому місці хай мені буде вільно подякувати всім Паням Товаришам, що не відмовились на запити мені відповісти. В. К.

Державні роковини.

У звязку з 17-ими роковинами проголошення незалежности польської держави відбулися у Варшаві в днях 10. і 11. ц. м. великі врочистости, присвячені головно памяти марш. Пілсудського. В програму входили: ілюмінація міста, похід вулицями і військова дефіляда перед Бельведером.

У тих самих днях відбулися врочистости у Львові. В неділю відбулося богослуження в костелі Домініканів, місто було прикрашене державними прапорами, а вечором усі публичні будинки, головно державні, були ілюміновані. Головні паради відбулися в понеділок. Після богослуження в архикатедральному костелі відбулася на Галицькій площі військова дефіляда, яку відбирали крім ґенералів Румля і Чуми віцевоєвода Соханський, президент міста Дроновський і кс. біскуп Базяк. У всіх школах, вільних від науки, відбулися поранки з відповідними рефератами.

За повну амнестію для всіх політичних вязнів.

У доповненні вістки у вчорашньому числі „Діла“ про збори у справі акції за амнестію для політичних вязнів слід згадати, що у Польщі є тепер 56 тисяч вязнів на 39 тисяч вільних місць у вязницях. Вязні живуть у неможливих умовинах, які є глумом з людської гідности і гігієни. Промовець Пашковський зясував невимовно тяжке положення політичних вязнів. Згадав про ретулямін міністра, який відобрав усі культурні полекші політичним вязням і доводить до постійних сутичок з вязничною владою. З черги промовець обговорив відносини в поодиноких більших вязницях, напр. Святохресцін, Вронках, Дрогобичі та у Львові, де сидять вязні, засуджені на довгорочинцеву вязницю. Комітетів допомоги політичним вязням влада не признає. Якщо би законодатні установи приняли урядовий проєкт закону про амнестію, на основі якого кари до одного року подарували би, до трьох років зменшили би тільки до половини, тоді з такої вязниці у Дрогобичі не вийшов би ніодин політичний вязень, хоч там сидить тепер 250. Ред. Щирек звернув увагу, що вязниці переповнені з політичних та економічних причин. Багато чесних людей допустилось злочину з нужди, щоб рятувати своїх дітей від голодової смерти. Виступив проти вязнення людей за признавання до самих суспільних ідеалів. Письменник Ґалан вказав на затрівожуючу смертність між вязнями від переповнення вязниць. Пригадав, що тут і на Волині сидять вязні у слідстві по кілька років (навіть 3 і 4 роки) у вязниці. Велике враження викликала промова п. Лепової, матері засудженого інж. Лепа за комунізм на 8 років. Лепова звернулась з покликом до громадянства, щоби допомогло видістатись з вязничних мурів тим, які дістались туди на довгі роки. Політичних вязнів можна зрозуміти щойно тоді, коли все те переживеться. Присутні на зборах жінки плакали підчас цієї промови. Збори одноголосно приняли резолюцію з домаганням амнестії і вибрали комітет для допомоги вязням.

Школа ім. Шашкевича — свому патронові.

Заходом Батьківського Кружка, учительського збору і молоді школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові відбулося вчора 10. ц. м. вполудне у власній руханковій салі свято в честь Маркіяна, призначене для батьків шк. молоді і запрошених гостей. (Для самої молоді свято в незміненою програмою відбулося 7. ц. м.)

На програму свята зложились: кантата С. Людкевича: „Най пісня лунає“ на дитячий хор, короткий реферат про життя й заслуги поета, що його відчитав уч. VII. кл. Мирослав Холод, „Ой, Дністре“ — хор, „Веснівка“ — інсценізована деклямація, „Над річкою“ — хор, живий образ в укладі п. Куриласа, що представляв бандуриста в окруженні слухачів. Закінчив свято хор відспіванням „Дударика“ Леонтовича. Хорами управляла учит. м-р Пшепюрська.

На отсьому скромному святі явилось публики доволі численно і живо оплескувала молоденьких виконавців. Свято мало ще й ту додатню сторінку, що тревало не цілу годину.

Італійці зайняли всю північну Абісинію,

Данакілію й Оґиден.

ОСТАННІ ВІСТКИ З АФРИКИ.

ПАТ оголошує такий комунікат про положення на фронтах в Абісинії:

На фронті Тіґре на лівому крилі італійські війська зайняли узгіря біля Шелікот та ряд стратегічних точок між Макале й Антальо, водночас припинили дальший наступ у напрямі Антальо, щоб довезти харчі і вибудувати дороги. Тубільча кольона, що є тепер у районі Берхіт (на схід від Аґуля) залишиться на лівому крилі, щоб перешкодити абісинцям у намірених спробах окружити італійців. У районі Сеґіт абісинські сили, кількасот людей, що обсадили позиції, які домінують над околицею, щоденно виконують малі випади. Італійський літак перевів учора розвідчий лет над районом Маіґарат, на південь від Макале. Абісинці острілювали літак над містом Ейкале. Летунська розвідка над районами Шелікот і Антальо ствердила, що там є повний спокій. Населення працює на полях.

ІТАЛІЙЦІ ХОЧУТЬ ПОЛУЧИТИ ТІҐРЕ БЕЗПОСЕРЕДНЬО З МОРЕМ.

Вчора в год. 7 вранці Авас подав вістку, що війська ген. Ґраціяні зайняли важну стратегічну точку в долині ріки Дзерер.

На південному фронті не було поважніших подій. В італійських військових колах кружляють поголоски, що італійська команда північного фронту застановляється над проєктом безпосереднього получення провінції східного Тіґре з морем.

На південний фронт мають на днях приїхати поважні італійські підмоги. Це заповідає, що там зачнуть великі ділання.

АБІСИНЦІ З ПОСПІХОМ ВІДСТУПАЮТЬ.

ЛЬОНДОН, 11. 11. ПАТ. Кореспондент Райтера в Аддіс-Абебі повідомляє, що згідно з вістками з неофіційних джерел абісинські війська на північнім і південнім фронті з поспіхом відступають. Італійські війська вже зайняли мабуть Антальо, на південь від Макале, а передні кінні сторожі є мабуть на північ від Даґґабур і прямують до Джіджиґа.

ПАРИЖ, 11. 11. ПАТ. Авас повідомляє, що італійські успіхи на сомалійському фронті мабуть звяжуть абісинські сили зосереджені недалеко Гаррару. На фронті Тіґре війська ген. Сантінія укріплюються на горбках, на лівім крилі мають кольону данакілів.

Летунська італійська розвідка в районі Амба Аляґі не ствердила приявности поважніших абісинських сил. Це дозволяє здогадуватись, що абісинці намірили зосередитись радше в околицях Дессіє. В районі Сеґіт неправильні відділи сфорсували ріку між Омаґер і Елеґґін (на шляху Ноґґер). Здається, що діяльність у тому районі має на меті тільки розвідку.

ІТАЛІЙЦІ ПІД ДАҐҐАБУР.

ЛЬОНДОН, 11. 11. ПАТ. Райтер повідомляє з Риму, що там досі офіційно не потверджено вістки про здобуття Ляссабанеґ, але телеграми з Моґадішіо повідомляють, що італійські стежі дійшли в околиці Даґґабур на північ від Ляссабанеґ.

РИМ, 11. 11. ПАТ. Агенція Стефані подає з Асмари, що летунська розвідка викрила концентрацію невеликих абісинських відділів у районі Амба Аляґіґі, де будують фортифікації. Укріплюють теж села в районі Тоґора.

НЕҐУС ЧЕКАЄ НА ВІЙСЬКОВІ І ПОЛІТИЧНІ САНКЦІЇ.

БЕРЛІН, 11. 11. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Асмари: Тамошні італійські кола думають, що неґус тому, що італійці зайняли всю північну Абісинію, Данакілію й Оґаден, хоче чекати аж проти Італії застосують військові і політичні санкції, і тоді щойно видати італійцям велику битву.

Є вістки, що великі абісинські сили зосереджуються в сильно укріпленому районі Амба Алеґґі. Летунська розвідка цих вісток не потвердила. Здогадуються, що неґус намагатиметься задержати район Гаррару і решту війська зосереджуватиме на південному березі ріки Сеґіт, щоб перешкодити відділам ген. Маравіня, що стоять на північному березі, сфорсувати ріку Такоре.

АБІСИНСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В КАІРІ.

КАІРО, ПАТ. На основі королівського розпорядку відступлять Абісинії в Каірі площу під будову посольства. Досі Абісинія має своє представництво в Єгипті, себто посольство, лише в Порт Саіді.

ЛІКИ ДЛЯ АБІСИНІЇ.

ДЖІБУТІ, ПАТ. Висіла тут місія шведського Червоного Хреста, яка приїхала до Абісинії. Везе зі собою шість великих санітарних авт і 25 тон перевязок і ліків.

АБІСИНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В КОРОЛЯ ЄМЕНУ.

КАІРО, ПАТ. Єгипетська преса, пишучи про союз між Абісинією та Єменом, повідомляє, що абісинська делеґація приїхала до Джеди. Її щиро витали, як гостей короля Ібн Савда.

Першолистопадові свята.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ В ОТИНІЇ.

Цьогорічне листопадове свято в Отинії відсятковано дуже величаво. Традиційним звичаєм відправив місцевий парох о. Лабій дня 31. жовтня вечором панахиду за поляглих героїв. Стрілецька могила, уставлена серед церкви, вся в квітах, робила на присутніх відповідне враження.

Дня 1. листопада в год. 9-тій рано відправив о. Лабій Службу Божу в намірені українського народу, а відтак в год. 11.30 відбулася святочна академія в салі місцевої філії „Просвіти“. На академію зложилися: реферат адв. д-ра Евгена Бодиарука, деклямація п. Стефи Ковалівної і рецитація п. Мирослава Осадчука. На свято прибули також селяни з поблизьких сіл, що зі зворушенням приймали кожну точку програми. Учасники, захоплені споминами світлого минулого нашого народу і піднесені на дусі, вертались домів дуже вдоволені.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ У КАЛУШІ.

У першолистопадові роковини зібралося численно українське громадянство Калуша й околиці в парохіяльній церкві в Калуші, де о. кан. **В. Тисовський** в супроводі о. **Юркевича**, о. **Стрийського**, о. **Кисілевського** й о. **Монцібовича** відправив Службу Божу. Зворушливу проповідь виголосив о. **Монцібович**. Співав хор „Калуського Бояна“. Почесну сторожу при могилі мали члени „Сокола“. Після богослуження і панахиди за покійних членів У. Г. А. відбулася у битком набитій салі „Народнього Дому“ **академія**. Реферат про значіння листопадових днів виголосив **д-р Т. Коритовський**. Кільканацять стрілецьких пісень відспівав хор „Калуського Бояна“ під управою **Ст. Бартка**, а влучно підібрані деклямації, виголошені маленьким **Чорпітою** і п. **О. Іванком**, зробили на слухачах помітне враження. Вкінці дир. **В. Матвіяс** відчитав уривок з „Листопадових днів“ О. Кузьми, а коротка настроєва сценічна картина, відіграна малими дітьми, закінчила академію. У цілому свято належало до рідких у нас імпрез, підготовлених до подробиць, зокрема улаштування першої у Калуші листопадової академії мусіло коштувати Комітет чимало труду. Переведена в тому дні збірка на інвалідів і вступи на академію принесли близько 190 зол. приходу.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ В БЕЛЬҐІЇ.

Т-во б. українських вояків у Бельгії влаштувало 1. ц. м. листопадове свято з нагоди 17-літніх роковин відбудови української державности. Рано відбулася в українській церкві св. Володимира урочиста Служба Божа й панахида за поляглих на полі слави українських героїв. Пізніше святочна академія з такою програмою: 1) Вступне слово — голова Т-ва п. **І. Цапка**. 2) Промова ґен. **М. Омеляновича-Павленка**. 3) Святочний реферат п. **Д. Андрієвського**, голови Української Громади в Брюсселі. 4) Святочне слово п. **Я. Олексіюка**, голови Т-ва „Незалежна Україна“.

Релігійна сензація в Румунії.

Пастух Петро Лупу — чудотворець.

Від кількох місяців Румунія має неабияку релігійну сензацію. Розміри цієї сензації найкраще можемо зрозуміти з того факту, що в чотирьох місяцях ок. *два міліони* людей відвідало джерело цієї сензації — мале й глухе румунське село Маґлявіт, дистрикт Крайова, на пограниччі Болгарії та Югославії. Спричинником сензації став громадський пастух овець Петро Лупу (Вовк), 27-літній сирота, жонатий, що має одну дволітню дитину.

Лупу був *глухонімий*, зрештою фізично добре розвинений. При кінці червня ц. р. одного дня між 6. і 7. год. вечір у полі, де Лупу пас вівці, йому мав явитися Бог як сивий старець з ореолом. Це видіння повторилося тричі, привернуло йому слух і бесіду та приказало йому проповідати, щоб люди навернулися до Бога, особливо ті, що відпали від віри.

Петро Лупу звернувся до свого (православного) пароха Миколи Бобін і оповів йому про своє видіння та про свою місію. Парох спершу не хотів вірити, але здивувала його певність пастуха й його чудесне оздоровлення, бо знав його від дитинства як глухонімого. Дотоді глухонімий Лупу, тепер добре чув і говорив дитячою мовою і незвичайним металічним голосом. Вістка вмить розійшлася між народом, Лупу став творити чуда — положенням рук і молитвою (спершу він ані Отченашу не знав) оздоровляв хорих.

Парох Бобін звернувся до свого епископа Вартоломея з Рамніка. Коли епископська комісія ствердила ті дивні факти, епископ прохав співучасти у розсліді справи університету в Букарешті і румунського архиєрейського синоду. Два місяці досліджували справу комісії університету і синоду та також признали правдивість чудесного оздоровлення Петра Лупу і його незвичайний дар чудесним способом оздоровлювати недужих.

Синод рішив вибудувати церкву і манастир в тому місці у Маґлявіті, де Лупу мав видіння. На Чесного Хреста (14. IX. нов. ст.) ц. р. при стотисячній масі народу епископ Вартоломей посвятив місце під церкву. При тій нагоді Лупу мав промову до зібраного народу, а по ньому мав промову епископ. Обі промови букарештенське радіо транслітувало.

Лупу щодня з того місця має промову до прочан, що там збираються. Говорить простою мовою на евангельські теми про покаяння та навернення до Бога. Синод виделеґував трьох священиків, які постійно перебувають в окруженні чудотворця пастуха. Ані Лупу, ані священики не беруть ніяких грошей від прочан (виглядає, що видіння заборонило Петрові Лупу брати гроші за його чудесні оздоровлення). Добровільні складки, продає спеціальна комісія, яку творять: сам Лупу, ці трьох священиків, лікар з Крайової, війт і двох селян, призначує на добродійні цілі.

Лупу далі живе у своїй хатині своїм способом; описують його (і так з фотографій виглядає), що робить дуже симпатичне враження, має чорні проникливі очі і лагідний добротливий усміх, його лице аскетичне. В останніх місяцях через щоденних прочан, які непокоять його навіть уночі, ще більше похудів.

Польський кореспондент краківського червоного Курієра (з 7. XI. ц. р., ч. 309), Володислав Карпінський, який був у Маґлявіті зі своєю жінкою, що терпіла на болючий бронхіт, якого не могли вилікувати численні лікарі в різних краях, так описує методу лікування чудотворця пастуха: „Лупу подає мені руку, робить знак хреста над моєю головою, підходить до жінки, дотикає руками місць, які її болять, робить над ними знаки хреста, шепотіючи молитви. Потім говорить досить тихим голосом, але металічним, що робить враження: „Вірте, що Господь Бог вас оздоровить, жалуйте за гріхи, Бог є великий, будете здорові".

Так Лупу поступає з усіми, а це діється на запорошеній вулиці перед хатою.

Лікар з Крайової сам був свідком численних оздоровлень сліпих, глухих, німих, паралітиків, недужих на груди і інших. З весною заміряє він вибудувати в Маґлявіті санаторію, щоб недужі прочани могли рівночасно користуватися лікарською опікою.

Цитований польський кореспондент признає, що його жінка також виздоровіла — до тижня (в такому терміні й інші, оздоровлені тим чудотворцем-пастухом, приходили до повного здоровля).

Нарід у Румунії був дуже зболшевизований, церкви вже були порожні, а тепер, завдяки тим дивним явищем у Маґлявіті, нарід помітно навертається до віри й Церкви.

Для інформації українського громадянства подаю це на основі приватного листа довіреної мені особи, що частіше буває в Румунії, на основі румунських часописів і на основі польського краківського Курієра.

Всі відомости згоджуються з собою. Дивні явища в Маґлавіті без сумніву треба брати поважно. Як факти — вони правдиві. Але як їх пояснювати? Пастух Лупу, як глухонімий, не міг мати дуже розвинених релігійних ідей, а вслід за тим не міг він мати ні перенісених релігійних почувань, щоб попасти в релігійну екставу і викликати у собі таку сильну візію, яка мала би вплив на суґестійну силу до тої міри, щоб він міг суґестією оздоровляти недужих. Справді ще не маємо докладної інформації про те, коли Лупу став глухонімим (чи з уродження, чи по якійсь дитячій недузі — це друге мабуть правдоподібніше) і до якої міри був глухонімим. Польський кореспондент пише, що Лупу був „недомовний і глуховатий", а мій приятель у листі пише, що він був „від дитинства глухонімий".

Зрештою, будучність кине на це все ясніше світло.

Га. Ко.

Тайні організації на Сов. Україні.

З Києва надійшли вістки, що на Совітській Україні викрили дві тайні організації, які вели жертвенну національну і протибольшевицьку діяльність. Одна з них працювала у Донбасі і складалася виключно з робітників-комуністів, до другої належали здебільша студенти й учителі.

Катастрофа вітрильного човна.

Недалеко ірляндського побережа вітрильний човен, що ним їхало 19 робітників, зударився з підводною скелею та затонув. 17 робітників згинуло на місці, а 2 врятувались так, що вхопились останків човна, та після того, як видісталися на суходіл, один із них помер, другий є смертельно хорий.

Ґен. Сосновський у прем. Косцялковського.

Голова ради міністрів Маріян Зиндрам Косцялковський прийняв у суботу інспектора армії ґен. Казимира Сосновського

З відчитової салі.

Психоаналіза З. Фройда — виклад о. д-ра І. Гриньоха. Сала „Української Бесіди", неділя 10. листопада, год. 6 ввечір.

Прелеґент на вступі накреслив кількома реченнями життя З. Фройда, основника психоаналізи. Походив він з жидівської родини з Фрайберґу на Моравії, студії скінчив у Відні, в 1885 р. став приватним доцентом невропатольоґії у віденськім університеті. Підчас студій на університеті почувався дуже погано саме тому, що походив з жидівської родини. Ці почування нижчости залишились і дальше в його житті і Фройд замкнувся в собі, ціле оточення уважав своїм ворогом та безоглядно виступав проти нього. Ця риса його життя витиснула свою печать на його творі про психоаналізу. Ставши приватним доцентом виїхав на дальші студії до Парижа і до Нансі. Вернувшись до Відня заприязнився з лікарем Броером, який познайомив його з деякими випадками істерії. Вони спонукали Фройда оголосити свою теорію про психоаналізу. Психоаналіза означає дослід притаєних звязків між духовими і фізичними проявами. Фройд каже, що ціле душевне життя, це боротьба гонів, які засадничо є сексуальні. Неврози, сон, ціле буденне життя, змагання до вищих ідей зосереджуються в тих гонах, які є їх джерелом. Словом, гони становлять вихідне становище у теорії Фройда. Згідно з його гіпотезою всі духові прояви можна звести до сексуального родового гону, який є джерелом цілого людського життя. До цього погляду дійшов Фройд на основі досвідів з нервово недужими пацієнтами, де він дошукувався причини їхньої недуги в еротичних переживаннях. Ці сексуальні гони придушені потребами практичного життя переходять у підсвідомість і опісля впливають дуже шкідливо на духове життя людини, викликують психози і психоневрози. Неврози, згідно з теорією Фройда, це хоробливі прояви придушених афектів, які не могли нормально розвинутись. Завданням лікаря при їх лікуванні досліднти підсвідомі причини, себто придушені афекти й усунути їх. Ця теорія не втрималась у науковому світі. Від Фройда відсунулись навіть його найближчі приятелі-лікарі, які спершу були його звеличниками і стали поборювати його теорію (Юнґ, Адлер).

Численно зібрана публика нагородила прелеґента голосними оплесками за його совісне освітлення теорії Фройда. В дискусії забирали голос: о. д-р Г. Костельник, д-р І. Копач і п. Ісаїв

АНҐЛІЙСЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ КИТАЮ.

ТОКІО, ПАТ. Представник м-ства закордонних справ заявив, що японський уряд розгляне анґлійське предложення в справі позички Китаєві

НОВИНКИ.

— **Усіх Вп. Громадян,** яким „Просвіта" вислала ц. р. хоч одну зі своїх місячних книжечок, а які посьогодні не заплатили ще належитости за неї — просимо зараз таки вплатити цю належитість (чеком „Просвіти" ч. 503.377), щоб не наражувати свого Товариства на болючу страту та ще й на коштовні особисті пригадки. При тому запрошуємо всіх Вп. Громадян до передплати місячних книжечок „Просвіти" за 3 зол. 60 сот. на цілий рік.

— **Засідання комісії мови** при Наук. Т-ві ім. Шевченка з рефератом д-ра К. Кисілевського п. н. „Старе українське письменство в новій гімназії" відбудеться у вівторок 12. ц. м. в бібліотеці НТШ. Початок в год. 18.

— **Замість подяк за зложені мені в день імянин побажання** складаю на Українську Захоронку 25 зол. — Д-р Дмитро Левицький.

— **Заходом Т-ва Письменників і Журналістів** ім. І. Франка у Львові відбудеться дня 16. листопада ц. р. в 18 год. в салі „Бесіди" при вул. Рутовського 22 відчит д-ра Вол. Старосольського п. н. „Кріза держав".

— **Спілка Українців в Німеччині.** Сходини „Живої Газети" відбудуться в четвер, 14. ц. м. в год. 20.30 у ресторані Льоренц, Шарльотенбург, Гервінусштр. 25. Сходини присвячено питанню організації українських збройних сил підчас світової війни. Федір Ємець, співучасник організації „Синьої Дивізії", подасть свої спомини про український табор у Ветцлярі. — Управа.

— **Повна табеля виграних льотерії Відділу Українського Центрального Комітету у Львові,** тягнення яких відбулося дня 3. X. 1935 р. Виграні впали на такі числа білетів: 7, 9, 23, 28, 36, 37, 38, 46, 55, 60, 80, 88, 98, 102, 105, 111, 112, 119, 121, 129, 130, 131, 148, 151, 152, 157, 159, 166, 168, 172, 176, 188, 197, 214, 218, 228, 230, 236, 255, 261, 265, 270, 272, 275, 278, 280, 287, 284, 291, 298, 300, 308, 310, 317, 336, 338, 345, 353, 354, 358, 362, 372, 373, 379, 386, 402, 409, 410, 413, 414, 420, 422, 432, 434, 435, 437, 440, 442, 451, 454, 456, 458, 461, 462, 463, 464, 465, 476, 487, 490, 494, 521, 529, 532, 534, 538, 544, 589, 596, 598, 603, 612, 619, 635, 658, 673, 674, 739, 744, 754, 804, 809, 814, 816, 817, 820, 821, 824, 825, 833, 867, 875, 880, 891, 893, 895, 899, 904, 905, 907, 909, 922, 929, 954, 958, 961, 962, 967, 986, 987, 993, 996, 1003, 1009 1015, 1043, 1065, 1077, 1088, 1095, 1096, 1101, 1103, 1109, 1110, 1119, 1139, 1169, 1182, 1185, 1197, 1226, 1231, 1237, 1239, 1250, 1260, 1264, 1290, 1297, 1301, 1304, 1323, 1330, 1335, 1341, 1366, 1376, 1379, 1431, 1450, 1455, 1485, 1488, 1491, 1504, 1541, 1558, 1621, 1622, 1632, 1641, 1650, 1665, 1679, 1736, 1737, 1752, 1755, 1760, 1765, 1770, 1785, 1786, 1801, 1814, 1821, 1826, 1829, 1832, 1842, 1867, 1870, 1871, 1883, 1916, 1924, 1933, 1944, 1959, 1979, 1983, 1986, 1995. Виграні можна відбирати щодня, крім свят, від години 9. рано до години 7. вечора в крамниці „ЛЬОТОС" у Львові, вул. Сикстуська 19. За писемними інформаціями в справі виграних звертатись на адресу: О. Кузьминський, Львів, вул. Домагалічів 3, м. 5. На відповідь залучати почтову марку на 25 сот., або почтову картку. — Управа Відділу УЦК.

— **Вимантили 900 долярів від купця.** До Львова приїхала в понеділок вранці 30-літня Етка Вертенберг з Тернополя з недужим батьком шукаючи за лікарем окулістом. При вул. Коперника приступило до Етки Вертенберг двох обманців зі заявою, що вишукають найкращого лікаря окуліста. Одночасно запитали Етку Вертенберг, кілько має грошей. Наївна Вертенбергівна витягнула 900 долярів і дала їх одному обманцеві. Обманці перечислили гроші і віддали Етці В. подібну коперту зі скравками паперу. Опісля завели доньку з хорим батьком до перехідної брами і втікли. Поліція шукає за обманцями.

— **Несподіване подорожіння сирих шкір.** Впродовж цього місяця в останніх кількох днях зазначилася велика звишка цін на сирі шкіри. На біржі в Лодзі ціни пішли вгору около 40 процент. Це подорожіння стоїть у звязку з военними настроями в Европі.

— **Львівська хроніка.** За комуністичну пропаганду засуджено Макса Кранца на півтретя року вязниці. — До головного шпиталю привезли Романа Ільницького, якому власниця склепу з вуджениною Т. Пінерова завдала ножем тяжку рану в плечі. — При вул. Хмельовського ч. 3. скінчив трагічною смертю Богдан Посацький, приватний урядовець.

— **Присуд на комуністів.** Перед судом у Станиславові відбувся процес проти чотирьох жидівських комуністів. Запав присуд, яким засуджено Ізаака Зільбера і Самуїла Квартлера по три роки вязниці, Хаю Шіндлера на 3 і пів і Вольфа Бінштока на два роки вязниці. Одночасно всі засуджені втратили громадянські права на три роки.

— **Краєва хроніка.** Станиславівська поліція перевела в місті ревізії, глядаючи за комуністами, при чому арештувала 12 осіб. — В селі Стільску пов. Жидачів хтось стріляв крізь вікно до мешкання лісничого Тадея Плашевського, при чому куля попала в груди його жінки Катерини, яка незабаром померла. — В Березові Середнім пов. Станиславів діти господаря Урбановича, бавлячись сірниками, підпалили склад прядива і спричинили таку пожежу, що рятунок був неможливий. У вогні попеклася 5-літня дівчинка і незабаром померла. — У Станиславові поліція і скарбова влада перевела ревізії в багатьох складах футер. Шукали перепачковуваних із закордону футер. — До фризієра Як. Апля в Станиславові впав якийсь опришок і під загрозою револьвера забрав портфель із 3 зол.

— **Смерть під колесами поїзду.** На шляху між Чортковом і Станиславовом кинулася під поїзд 25-літня Людвика Сафірова. Згинула на місці. Причиною самогубства було мабуть те, що чоловіка Сафірової м. р. засудили на 4 роки вязниці за комунізм.

— **Гарматнє стрільно в кухні.** В селі Затока біля Добростан пов. Городок склалася незвичайна подія. Селянка Маргарета Герле набрала в шопі дров і принесла до хати, щоби підпалити в кухні. Завважала притім, що одно поліно якесь дивно грубе. Коли запалила вогонь, роздався гук експльозії, що розвалила кухню, а один відломок заліза скалічив її в ногу. Тяжко ранену селянку відставили до городецького шпиталю. Правдоподібно гарматній набій походив ще з часів світової війни і то з 1914 р., коли в тих сторонах були великі бої. Одно стрільно зарилося в дерево, не експльодуючи. Дерево тепер порубали і дивним припадком стрільно в поліні дісталося до кухні.

— **Вибух бомби у варшавській політехніці.** В будинку технольогічної студії варшавської політехніки вибухла минулої суботи в полудне бомба, що знищила салю і зранила кількох студентів. Сталося це в часі вправ, які вів інж. Топачевський у приявї студентів останнього курсу. Топачевського ранило відломками скла на лиці і долонях, двох студентів попарило на лиці азотовим квасом. Бомба була металева з манометром.

— **Процес за плягіят.** Варшавський окружний суд розглядає спір двох інжинірів за авторство. Асистент варшавської політехніки інж. Куліковський видав недавно наукову публікацію про металі. Тоді один з абсольв. політехніки, інж. Залуска виступив перед судом із закидами, що ця праця не є оригінальна, тільки копією його наукової праці. Щоби рішити справу, суд покликав за свідків трьох професорів політехніки, а саме Плужанського, Бернацького і Броневського.

— **Вовки на Виленщині.** В останніх часах на Виленщині появляються в ріжних місцевостях стада вовків, що поривають худобу на пасовисках. Староства з управою державних лісів розпочали масові полювання на тих хижаків.

— **З українського життя в Югославії.** Дня 27. жовтня ц. р. відбулися восьмі річні збори т-ва „Українська Громада" в Білгороді, на яких вибрано нову управу під проводом п. В. Андрієвського. Збори приняли також деякі зміни статута, які вимагали самі умовини життя.

— **Дива природи.** В Австралії появилася заборона привозити з чужих країв якінебудь звірята або ростини на розплодок. Хто посміє привезти малу торбину з насінням от хоч би буряка або рожі, заплатить кару до кількох тисяч фунтів або посидить кілька літ у вязниці. Ця заборона має свою незвичайну історію. Як тому кільканадцять літ привезли з Европи до Австралії транспорт кріликів, ніхто не гадав, що за кілька літ треба буде вести війну з криличим родом. Крілики розмножилися так масово, що до боротьби треба було вжити скорострілів а навіть трійливі гази. Те саме було з котами, папугами, струсами і т. п. Дивним дивом звірята знайшли в Австралії для себе справжній рай, де розмножуються в темпі, якого не знав ніяка інша країна на світі. Чоловік мусів боротися з ними за місце для себе. Ще сприятливішою показалася Австралія для рослин. Наприклад агрост, перенесений з Европи до південної Австралії, розрісся так жахливо, що швидко захопив міліони моргів і нема способу його викорчувати. Сорок літ тому один мешканець Нової Зеляндії спровадив з Голяндії насіння петрушки. Хотів мати ярину як в Европі. Тимчасом австралійський клімат і ґрунт зробили чуда. Скромна петрушка виросла в Новій Зеляндії до величини пальми. Її величезне листя і корінь не надавалися вже до кухні, зате вибуяла ростина сталася язвою для піль і лук. Видано вже міліони фунтів на чищення ґрунтів з петрушки, але вислід показався дуже малим. На острові Тасманії такою самою египетською язвою сталася рожа. Засаджений в приватному городі кущ рожі ріс, цвив і розмножувався так швидко, що за два роки треба було чистити поля від гущавини рожевих кущів глибокоскибовими плугами, які тягнули трактори. Але й це не помагає. Мала европейська рожа на австралійській землі під австралійським сонцем перемінилася у величезний, розложистий кущ. Його коріння вростає в землю так глибоко, що звичайним рискалем не вдієш нічого. Европейські ліліпути ростинного світа стаються в Австралії велитнями.

— **Стерилізація в Німеччині.** Від видання стерилізаційного закону, т. зн. від 1. січня 1934 переведено в Німеччині 60 тисяч стерилізаційних операцій, з того 4.500 в Берліні. В цілій державі повстало 700 стацій, де кандидатів до стерилізації оглядають два лікарі і один судця. Від рішення цієї комісії можна внести спротив до санітарного трибуналу. Цей трибунал відкинув уже 2.500 стерилізаційних внесків.

— **Найбільша безрога.** В Букарешті можна оглянути на виставі в будинку коло міністерства рільництва найбільшу безрогу світа, вигодовану в Ардялі. Безрога, що належить до йоркширської раси, має 4 роки і важить 680 кґ. Перед роком важила 572 кґ. і споживала денно 18 кґ. кукурудзи і ячменю. Тепер споживає денно лише 6 кґ. З причини своєї ваги не може стояти на ногах. Вона висока 1 метер 17 цм., а довга 2.28 м. Обсяг шиї дає 2.03 м.

— **Пімстилася паприкою.** В Удварі на Мадярщині жінка місцевого господаря Баріоса прийшла несподівано до дому і ствердила, що в кімнаті її чоловіка забавляється молода сусідка. Щоби пімститись за зраду, вона вложила до пекарської печі, що межувала зі спальнею, кілька вінків паприки і підпалила. Крізь отвір у печі їдкий дим паприки дістався до спальні і заморочив обоїх. Коли привели їх до памяти, обоє були сліпі. Дим паприки позбавив їх зору.

— **Цілунки заборонені на вулицях.** В Женеві засудили одну пару на три місяці вязниці за це, що цілувалася на вулиці.

— **Ріжні вістки.** У Стокгольмі почали перебудовувати старі дільниці і то так, щоб нові комірні доми не приносили власникам більш як 3 і пів проц. дивіденди. — Еспанський міністер повітреплавства Роблес оголосив програму будови літаків; цього року видадуть на них більш як 600 міл. — Кільканацять великих англійських письменників дають 27. ц. м. у Льондоні вечір із своїми творами на дохід безробітних жінок. — Відомий франц. історик Жак Бенвіль, прихильник монархії, став офіціяльно членом Французької Академії виголосивши промову про Раймонда Пуанкаре, якого місце заняв. — Нім. уряд почав очищати держ. установи від аполітичних осіб і заміновати їх партійниками. — Заступник голови ради міністрів в Австралії Юз зрікся свого становища тому, що не погодився з урядовою політикою щодо санкцій проти Італії. — Канадійський уряд за один день покрив тричі внутрішню позичку на 75 міл. дол. — В Амстердамі продали за 400 зол. один образ Рембрандта.

З листів до Редакції.

До Хв. Редакції „Діла" у Львові.

В ч. 277. Вашого шановного часопису уміщена новинка, яка стилізована так, начеб я щойно тепер уступив з Гетьманської Управи.

Це не так. Я особисто виступив з Гетьм. Управи ще 2-го грудня 1934. року.

З пошаною

О. Скоропис-Йолтуховський,

Берлін-Целендорф, 7. XI. 1935.

Дивогляди.

НАСЛІДКИ АФРИКАНСЬКОЇ КОМЕТИ

У вороніжській області замітила в останніх часах совітська влада, що зросли релігійні почування. У селі Нацокині почали знову звеличувати джерело, яке колись уважала за святе. Недавно біля цього джерела посвятили ікону і туди вчали сунути прочани. У селі Павловові колишній предсідник колгоспа Набатаїков запросив священика з іконою, щоб посвятити хату. По дорозі ця ікона „обновилась". Після цього хтось украв її з церкви, але що риза на іконі не була позолочена, то злодії підкинули її одному колгоспникові. Всі ці факти пояснюють „Ізвестія" такою сензацією: В одній совітській газеті видрукували новинку про те, що у південній Африці, а потім і в Москві появилась „комета астронома Джонсона". Новинка мала заголовок „Комета над Москвою". Цього було досить, щоб на селах зросли релігійні почування, спочатку в селі Піски у вороніжській області, пізніше і в інших селах.

ТИТУЛ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД „КУРСУ".

У Німеччині вийшов розпорядок, що тільки арійці мають право носити титул „професора".

Відгуки дня.

Таланти по закутках.

Саля. На кріслах люди. Засідання, конференція, загальні збори — все одно, справи не змінює.

Предсідник: Хто ще записується до голосу?

(Тиша.)

Предсідник: Отже ніхто?!...

(Тиша.)

Предсідник: В такому разі вважаю дискусію за покінчену, порядок нарад вичерпаний і замикаю... (засідання, конференцію, загальні збори).

На салі спершу глибокий віддих полекші, потім гуркіт крісел, шуркіт ніг і гамір балачок. Дехто перекликується зі знакомим, що десь там сидів.

— Гальо! Куди йдемо?...

— Товаришу, пождіть на мене, я зараз!..

— Чекайте, щось вам маю сказати...

Парами, трійками, часом навіть гуртками виходять.

Зараз на коридорі вертаються до загальних зборів чи засідання.

— Директор Воблик дурниці плів

— А інспектор Канапка?!

— Теж плів. Ми маємо стільки можливостей розвитку, а він: „Панове, не бачу виходу в цій ситуації"...

На вулиці вже не тільки критика, але й деякі конструктивні думки:

— Мені здається, що продукція нашого рідного промислу повинна йти в напрямі такім... — і викладає.

— Справді, цікаво! Чому ви не забирали голосу?

— Знаєте мене: не люблю пхати своїх штири ґрейцарі.

— А все таки...

— Думаєте, послухають?!...

— Бодай рахувались би з іншим голосом.

— Ет! — махнув рукою. — Колиб мене запитали, то я і на інші речі мав би відповідь. Сиджу, вважаєте, тепер на емеритурі на селі і передумую неодно. А неодно, то зовсім ясно бачу. Але щож: прийду на нараду чи збори, а вони галь-галь і замикають. Абсолютно за коротко і майже ніякої виміни думок.

Зайдіть після якихсь зборів до знакомого на село. Спершу про це та про те, а за часок і про установу, що саме відбула збори.

Поняття не маєте, ви, міщухи, про те, що село потребує. Я вам скажу, чого йому треба. Наприклад (назва установи) думає собі, що тим способом поможе селові.

— Чомуж ви цього не сказали на зборах?

— Я не був.

— Чому?

— Бо вважаю, що є розумніші, більше вчені від мене. Ті нехай радять.

— Але сами кажете, що вони не розуміються.

— Таки ні! Послухайте...

— То чому ви не поїхали?

— Якж вам кажу чому!

Дивно. Направду дуже дивно! Скільки то, розумних нераз, думок почуєте в чотири очі про ріжне наше, але люди ховаються чомусь із ними по закутках.

Здається, ніколи їхні думки, пляни, чи помічення не дійдуть до відома установи чи товариства, бо вони зраджуються з тим тільки перед такими самими, або перед людьми, що до справи не мають ніякого відношення.

Часом ще й просять:

— Тільки борони Боже, не скажіть, що це я. Не хочу, щоби хтось говорив, що я критикую. Але що правда, то правда... — і критикують далі.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

РАДЕХІВ.

Ювилей 70-ліття Митрополита Андрея. Дня 27. жовтня ц. р. святкував Радехів 70-ліття Митрополита Андрея. Рано в год. 10. у місцевій церкві відправив парох о. Михайло Зінкевич торжественну Службу Божу в намірені Ювилята і виголосив проповідь на тему „Митрополит Андрій — меценат української культури". Того самого дня вечором заходами Рідної Школи і при співучасти інших товариств відбулася у великій салі Народного Дому в Радехові, виповненій по береги публикою Радехова і повіту, святочна академія. По відспіванні хором „Української Бесіди" в Радехові католицького гимну виголосив о. Никита Павлосюк, парох з Полового, промову, в якій у прегарних словах змалював життя, працю і заслуги Митрополита. Ця точка програми була найкраща з усього свята. По промові о. Павлосюка слідувала концертова часть академії, на яку зложилися деклямації дітей місцевої Рідної Школи, сольогра на фортепіяні п. Сяні Славутівної, гра на бандурі п. Володимира Шуля зі Стоянова, продукції хору дітей Р. Ш., хору читальні „Просвіти" в Стоянові і хору „Української Бесіди" в Радехові. Цей останній хор під управою п. Р. Гебейла відспівав псалом Бортнянського „Сей день єгоже сотвори Господь". З деклямацій замітніші були: „Вояки Христа", вірш присвячений Митрополитові Андреєві в його 70-ліття уродин Р. Дурбаком, уміло віддеклямований п. Христею Мотлюківною, уч. місцевої гімназії, а далі деклямація п. Марківної „Привіт Владиці" Ів. Пачовського. Після відспівання національного гимну присутні розходилися домів з дуже гарними враженнями. При закінченні академії голова Кружка Р. Ш. інж. Герасимович відчитав привітну телеграму, яку рівночасно в дні академії Кружок Р. Ш. іменем своїм та іменем усіх установ радехівського повіту вирішив вислати Ювилятові. Текст телеграми прийняли зібрані гучними оплесками.

ТЕРНОПІЛЬ.

Дитячий попис. Милу несподіванку зробили тернопільському громадянству Сестри Служебниці П. Д. М., уладжуючи дня 8. листопада в салі Міщанського Братства прекрасний дитячий попис. Літом ц. р. зорганізувались вони при Філії Товариства охорони дітей та опіки над молоддю передшкілля (одиноке в Тернополі), вложили в це діло виховання дошкільної молоді чимало праці, і дитячий попис 8. ц. м. був наявним доказом, яке велике значіння для виховання нашої молоді може мати помова, систематична праця у передшкіллі. Підготована до найменших детайлів молодь пописувалася діяльогами, співами, деклямаціями, руханковими вправами й ін.; всі точки програми були дуже влатно підібрані і зручно виконані. Величезна саля Братства була вщерть виповнена публикою, що, захоплена продукціями наших найменших, давала раз-у-раз вияв свого признання для праці Сестер Неонілі й Амвросії, які зі справжньою посвятою взялися до цього важного діла і повели його з успіхом вперед. Побажатиб тільки, щоб загал тернопільського громадянства станув ближче до справ передшкілля, поповнив його дітьми, що досі залишилися дома, підпомагав передшкілля матеріяльно й морально і цим дав доказ повного зрозуміння для справ виховання нашого підростаючого поколі[illegible] па.

НАДВІРНЯНЩИНА.

Лугове свято в Гвозді, пов. Надвірна. В неділю 20. жовтня ц. р. була погідна днина. Лагідне осіннє сонце пестило мальовничу підкарпатську околицю, золотило вже пожовклі ліси, рисувало у віддалі горді карпатські верхи. А в долині, зі всіх сторін окутаній горбами, неслися звуки лугової орхестри, маяли національні стяги. Це місце, де „Луг" у Гвозді постановив відбути свято 10-ліття Лугової Організації. Хоч „Луг" у Гвозді оснований щойно весною ц. р., то вспів уже вишколити в своїх рядах 44 луговиків і 18 луговичок. Свято розпочалося в год. 2. дефілядою, а далі під звуки орхестри з Дори йшли вправи. До вправ стануло 102 луговиків і луговичок, бо ще прийшов „Луг" з Молодькова в силі 16 луговиків і 8 луговичок та чета луговиків надвірнянського „Лугу". Виведено всі вправи, приписані на цей рік. Коли сонце ховалося вже за гори, уставились лугові відділи в чотирокутник. Заст. голови „Повіт. Лугу" в Надвірній м-р Кость Бачинський склав привіт від Повіт. Старшини та заохотив луговиків і луговичок до дальшої витревалої праці під луговими прапорами. Понісся грімкий оклик „Слава Лугові — Батьківщині слава!" і на цьому це гарне свято закінчилось.

Спорт.

ЛЬВІВ. КАМЕНЯРІ II. — НОРДІЯГ 3:0 (2:0).

Ворота для Каменярів здобули: Бабецький, Зелинський і Мельник.

Каменярі II. входять по цих змаганнях за нагороди „Погоні", „Маратону" і газети „Програм Спортови". Дотепер виграли Каменярі 3 змагання з відношенням воріт 12:0.

КІНЦЕВА ТАБЕЛЯ РОЗГРИВОК ЗА МИСТЕЦТВО КОПАНОГО МЯЧА В КАЛУСЬКІЙ ПІДОКРУЗІ У.С.С.

В розгривках за мистецтво калуської підокруги У.С. С. в 1935 р. брали участь дружини: 1) Сокіл — Болшарів, 2) У. С. К. — Бабин Зарічн., 3) Сокіл — Голинь, 4) Чайка — Калуш, 6) У. С. К. — Хотінь. Першенство підокруги здобуло У. С. Т. Чайка, яке на 8 розіграних метчів здобуло 14 пунктів при відношенні воріт 22:8. Друге місце заняв Сокіл-Голинь (12 пунктів, 21:8), дальші: Сокіл-Болшарів (8, 10:10), У. С. К.-Хотінь (10, 11:15), У. С. К.—Бабин Зар. (0, 3:26).

Нові книжки й журнали.

М. Ґоліяс, Ю. Ковальскі, І. Сверека: VIRI ILLUSTRES. Підручник до науки латинської мови для III. кляси загально-освітніх гімназій. Для шкіл з українською мовою навчання приладив д-р І. Любомирович. Варшава-Львів, 1936. Держ. В-во шкільних книжок, ст. 92 + 60. Є це зразкове видання, таке саме, як оригінал, із прегарними ілюстраціями, що дають змогу учням краще розуміти текст і бачити зразки клясичного мистецтва та культури. Колись такі підручники були без одного рисунку, одноманітні, нечепурні й крім навчання мови не звертали уваги на пізнання старовини. Переклади текстів і словничок зладжені доброю літературною мовою.

Радіокутик.

ЯКИЙ ПРИЙМАЧ ПОВИНЕН КУПУВАТИ МЕШКАНЕЦЬ МІСТА?

Як показує сама назва, приймачі на мережу беруть електричну енергію з мережі освітлення. У кожному приймачі на мережу одна з ламп переробляє струм з мережі й тому не має ніякого впливу на якість відбору. Це так зв. простовна лямпа, яку не враховують у назві приймача. А що мережа освітлення дає постійне напруження або змінне, треба при купівлі зразу сказати, який струм і напруження буде засилювати приймач. Рід струму (постійний чи змінний) й висоту напруження мережі освітлення визначує напис на електричнім численику, згідно з вказівками якого електрівня бере оплату за струм. У цьому сезоні будуть у продажі універсальні приймачі, що їх засилюватиме з мережі постійний або змінний струм.

Вклади приймачів на мережу дуже подібні до батерійних вкладів і на тій статейці будуть зазначені тільки основні ріжниці, що існують між відповідними типами приймачів батерійних і на мережу.

Однолямповий. Тільки як підсилювач для детекторних приймачів.

Двійка. Зі звичайними лямпами відповідає батерійній двійці також з лямпами старших зразків. Кошт експльоатації невеликий. Приймач бере з мережі яких 16 ваттів. Люксусова двійка з пентодою великої частоти та з голосниковою пентодою (9 ваттів) може дати за голосник яких 40 стацій увечері й кілька стацій вдень. Льокальну стацію елімінує. Велика сила відбору на динамічний голосник. Приймач бере з мережі 36 ваттів. Продажна ціна звичайної двійки від 120 до 160 зол., люксусової двійки 200 зол.

Трійка однообводова. Відповідає батерійній трійці зі звичайними лямпами. На заступній антені засяг і сила відбору маліє на 30—40 проц. Приймач бере з мережі яких 20 ваттів. З модерними лямпами відповідає батерійній трійці, в якій є лямпи кляси Б. Бере струму яких 40 ваттів. Продажна ціна від 250 до 320 зол.

Трійка двохобводова. Відповідає батерійній двохобводовій трійці з лямпами кляси Б. Працює добре в центрі міста, бо без огляду на велику чутливість і засяг, не така вона вражлива на заколоти в мережі, як приймачі з великою кількістю ламп (супергетеродини). На заступній антені дає хоч і не голосний, але чистіший відбір. Приймач бере з мережі яких 40 ваттів. Продажна ціна від 330 до 390 зол.

Трійка трьохобводова. Визначається тільки більшою селективністю в порівнанні до попередньої трійки. Засяг і сила відбору такі самі, як у двохобводовій трійці. Коошт експльоатації однаковий. Продажна ціна від 360 до 400 зол.

Чвірка (супергетеродина). Відбирає яких 100 стацій на голосник увечері та яких 20 удень. Приймач має влаштування проти послаблення хвиль. Тихе строєння. Бере струму яких 45 ваттів. Сила відбору на динамічний голосник дуже велика. Добра для збірних авдицій у великих салях. Продажна ціна яких 600 зол.

Пятка (супергетеродина). Визначається великою селективністю та засягом. На трьох типах хвиль (довгі, середні, короткі) можна приймати більше як 150 стацій увечері. Приймач має влаштування проти послаблення хвиль та тихе строєння. На заступній антені (1—2 м. дроту) дає яких 50 стацій. Чутливість приймача дуже велика і тому в центрі міста, де находяться трамвайні лінії, вінди, електричні мотори і т. п., відбір заглушують дуже сильні шуми. Приймач бере з мережі яких 50 ваттів. Продажна ціна від 700 до 900 зол.

Приймачі з більшою кількістю ламп виробляють покищо тільки закордоном.

Кожний приймач на мережу або батерійний модерної конструкції можна пристосувати до льокальної репродукції грамофонових кружків, додаючи йому спеціяльну електричну мембрану (так зв. адаптер).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Винники:

12. XI. „Гори говорять".

Львів — саля „Скіз" Пасаж Міколяша

13. XI. Премієра „Гори говорять", інсценізація з повісти Уласа Самчука — Р. Антоновича і З. Тарнавського на 7 картин.

14. XI. „Дівча з Маслосоюзу", оперетка на 3 дії Барнича і Павлусевича.

Початок год. 8. веч.

Білети вже можна дістати у „Союзному Базарі".

Великий Міський Театр.

Вівторок, 12. XI. год. 8. веч. Аб. 1. ціни найнижчі „Музика на вулиці".

Середа, 13. XI. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий".

Четвер, 14. XI. год. 8. веч. Аб. 1. ціни найнижчі „Музика на вулиці".

Пятниця, 15. XI. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий".

Субота, 16. XI. год. 3.30. Перший раз Театр Ортима для дітей і молоді; год. 8. веч. Премієра. Аб. 5. „Ревізор".

Театр Рівноролностей.

Вівторок, 12. XI. нечинний.

Середа, 13. XI. нечинний.

Четвер, 14. XI. год. 8. веч. Аб. 3. ціни найнижчі „Шіснацятилітка".

Пятниця, 15. XI. нечинний.

Субота, 16. XI. нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Тарзанове кохання", „Наші шофери".

АПОЛЬО: „Княжна чардаша".

АТЛЯНТИК: „Любощі" на основі Арт. Шніцлера.

ВАНДА: „Каріока" і „Схоплення".

ҐРАЖИНА: „Мальована заслона", „Два гільтаї".

КАСІНО: „Сон літньої ночі" на осн. Шекспіра (реж. Райнгарда, музика Мендельзона).

КОПЕРНИК: „Монте Хрісто".

КОПЕРНИК: „Бенгалі" (Ґейрі Купер).

МАРУСЕНЬКА: „Бенгалі" (Ґейрі Купер).

МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве", „Живи та смійся".

МІРАЖ: „Сестра Марта є шпіоном".

МУЗА: „Петрусь" (Фр. Ґаль).

ПАКС: „Св. Франц із Асісі".

ПАЛЯС: „Епізод".

ПАН: „Авдієнція в Ішлю" (Сеже Сакаль, Марта Еґерт).

РАЙ: „Дві Йоасі" (Смосарська).

СВІТ: „Вероніка" з Фр. Ґаль.

СОНЦЕ: „Грішник", ревія „Липе під волос".

СТИЛЕВЕ: „Це люблять мужчини" та ревія.

ТОН: „Княжна" (Сільвія Сідней).

УТІХА: „Вовкулак" і ревія.

ХИМЕРА: „Пекло" на осн. Дантого та Тижневик із Абісинії.

Закордонне радіо.

Вівторок, 12. листопада 1935.

Відень (506,8) 15.20 Концерт для дітей, 17.25 Спів, фортепіян, 20.10 Сольо на ґітарі, 20.36 Розспіваний Відень (спів, музика), 22.30 Інтродукція Пасакалія та фуґа е-моль Реґера. **Братислава** (298,8) 19.26 „Вдова Грапен" оп. Фльотова, 20.55 Легка музика, **Брно** (325,4) 18.30 Вес. пісоньки, **Кошиці** (259,1) 17.25 Нар. пісні, 17.40 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 18.20 Клясичні твори на форт. і сольовий голос, 22.15 Смичк. квартет, **Париж** (1648) 13.16, 17.00 Легка музика, 18.30 Симф. концерт, 21.45 „Ля Ґазет де Монмартр" кабарет, **Білгород** (437,3) 16.20 Нар. пісні 18.00 Танк. музика, **Кавнас** (1935) 19.30 „Джоконда" оп. Понхієлля, **Берлін** (356,7) 16.00 Нова камер. музика, 20.10 „Тінь" оп. Фльотова. **Кенігсвустергавзен** (1571) 17.50 Скрипкова соната а-дур Брамса, 22.30 Музика, **Кельн** (456,9) 16.10 Брамсові пісні, 21.00 „Тореадор" вес. опера Адама, **Ляйпціґ** (382,2) 12.00 Концерт, 19.30 Нар. пісні 22.00 Легенда фляндрії — шість пісень (музика, спів). **Мінхен** (405,4) 20.10 „Аврора" ром. опера Е. Т. А. Гофмана. **Будапешт** (549,5) 12.05 Солісти (спів, форгеп.), 18.10 Концерт цимбалістів 22.15 Циг. музика. **Мілян** (221,2) 11,30 Музика, 20.50 „Княжна Шікаґо" оп. Кальмана, **Рим** (420,8) 17.00 Квінтет, 20.50 Концерт.

Середа, 13. листопада 1935.

Відень (506,8) 19.30 Симф. Концерт. 22.10 Попол. музика. **Прага** (470,2) 20.05 Концерт орх. **Париж** (1648) 17.00 Камер. музика, 18.50 Симф. концерт. **Білгород** (437,3) 20.50 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Попул. музика, 18.00 Співаємо та граємо. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Музика, 19.00 Контрапункт. фантазія Бусонія. **Ляйпціґ** (382,2) 20,45 Оп. музика. **Мінхен** (405,4) 16.10 Форт. тріо е-дур Гайдна, 17.00 Вес. муз пополудне. **Будапешт** (549,5) 19.35 Нар. пісні, 21.00 Концерт оп. орх. **Мілян** (221,2) 11.30 Легка музика. 20.50 „Вільний стрілець" оп. Вебера. **Рим** (420,8) 12.30, 19.15 Легка музика.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Львівське радіо.

Вівторок, 12. листопада 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 7.20 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Для мал. дітей: Що це таке воля 12.30 Сальон. музика, 13.25 Хвилина дом. господарства, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Спогади з оп. П. Абрагама „Пригода в Грай: Готелі" (спів, форт.), 16.00 Скринька ПКО 16.15 Танк. музика з гр. пл. 17.00 Як повстав мотор, 17.15 Концерт орхестри, спів (Гогойович мецосопр.), 17.50 Куток мови, 18.00 Форт. концерт, 18.30 Техн. скринька, 18.40 Сільва рерум 18.45 Пісні й арії в вик. М. Ожга (барит.), 19.00 З історії леґіонів, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Пів року після смерти Пілсудського (промова б. прем. Єнджеєвича), 20.05 Симф. концерт; у перерві ок. 21.00 Веч. денник, Із суч. Польщі, 22.30 Справа повстання червоних тілець крови 22.45 Гр. пл., 22.48 Рецитації, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Середа, 13. листопада 1935.

6.30 Ранішня авд., 6.50 Легка музика з гр. пл., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Дієтика й гиґієна щоденного життя, 12.30 Концерт орх., сальон. музика, 13.25 Хвилина домашнього господарства, 13.30 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Спів, 16.00 Для дітей: Що можна зробити з тектури, 16.20 Двадцятьпять хвилин вальсів із гр. пл., 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 На маргінесі дискусії, 17.20 Камер. концерт, 17.50 Огляд закорд. гумору, 18.00 Дуети (Курковська сопр. Поплавський тенор), 18.30 Поезія, що співпрацює при житті, 18.45 Тенор і його пісні з гр. плит. 19.00 Берн. Шов і моторизація, 19.20 Рекламовий концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки. 19.50 Авт. репортаж, 20.00 Пертетуум мобіле впродовж 45 хвилин — орхестра, солісти, хор, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Шопенова творчість (форт., спів), 21.40 Як стати письменником (літ. нарис), 21.55 Всі купуємо, всі продаємо, 22.05 Концерт творів Ром. Статковського, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Шукаєте праці? --

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника!

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 11-го листопада п. р. кооперативам платив за: льоко Львів,

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуваннями	2,54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовими опакуваннями дає зачет по . . .	2·60 „
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	4·50—4.55 „

Тенденція на масло знижкова, на молоко звишкова, на яйця сильна, на сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. XI. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курячий молодняк 0·90 – 1.30 I. кл.	0·95 зол.
Курки однорічні I. кл.	0.95 „
Качки годовані з ясним опір.	0.75 „
Качки товщеві	0.90 „
Гуси годовані	0.75 „
Гуси товщеві	0.90 „
Пантарки годовані	0.90 „
„ товсті	1.— „
Індики год.	1.— „
Індички год.	1.10 „
Індики товсті	1.10 „
Індички товсті	1.20 „

Курки й курята приймає в кожній кількості. Іншу птицю в кількости визначеного приділу для кожного свого поставця. Птиці не годованої, худої не приймає. Приймає нових доставців.

Купує вівсяну питльовану муку, просо й овес.

СПОВІСТКИ.

XXX. Звичайні Загальні Збори Дому Торг.-Пром. „Достава", кооперативи з обм. пор. у Львові, відбудуться 9. грудня 1935 р. в год. 5. попол. в кімнатах кооперативи у Львові, Ринок ч. 43. I, з таким порядком нарад: 1. Отворення Загальних Зборів. 2. Відчитання протоколу Загальних Зборів з 12. березня 1935 р. 3. Звіт Управи з діяльности і рахункове замкнення кооперативи за адм. рік 1934-35. 4. Звіт Контрольного Комітету і внесок на уділення абсолюторії. 5. Затвердження білянсу і внесок на покриття страти. 6. Означення згідно з § 42. статуту межі понизавання кредитів і затягування зобовязань. 7. Купно камениці у Львові, Ринок ч. 44. 8. Внески і запити. Річний звіт, рахунки і білянс виложені в льокалі кооперативи до перегляду членів. За Надзірну Раду: **о. Д. Лопатинський**, голова, **о. Юл. Дзерович**, секретар.

Листи під шифрою „Призначення", „Енергійна", „для 27" можна відобрати в Адміністрації „Діла".

Подяка. Управа Нар. Лічниці складає щирусподяку п. **О. Леонтовичевій** із Праги за жертву 200 ч. к. на будову шпиталю ім. Митроп. Андрея замість вінця на могилу бл. п. дир. Іжицького й **інж. Ер. Бурачинському** з Цатри на дар 10 зол. замість квітів на могилу сестри.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРА виконує дешево й солідно Евген Говикович, Львів, вул. Домініканська ч. 4. 123 70-90

Ковдри вовняні, пухові, ватові від зол. 11— виробня **Фрайліха**, Сикстуська 21. 646 1—2

Бажаєте мати гарний капелюх на осінньо-зимовий сезон — вступіть до фірми РУДОЛЬФ НАЙФЕЛЬТ, ЛЬВІВ, пл. Марійська 8. Прийшов свіжий транспорт найновіших мужеських капелюхів. 3-30

Купно годинника є справою довіря. Дешево купите добрий годинник у славнозвісній пятьдесятьлітній католицькій фірмі **Іван Зельтенрайх**, Львів, Марійська пл. 5 82 35—?

Направа годинників і біжутерії виконує солідно і дешево Альбін Мутка Львів, пл. Бернадинська 3. забудовання О. О. Бернардинів. 634 4-10

Увага! Християнська жіноча конфекція поручає плащі від 35 зол. Львів, Ринок 26, Ендерс. 641 6-3)

Овочеві деревця, для прикраси, плачучі, бози повноквітні і інші. Продаж Коперника 20, телефон 200-88. 651 3-3

Іван Мексович, міський годинникар, отворив друге годинникарське заведення, Сикстуська 29, про що повідомляє П. Т. Публику. Конкоруе солідним товаром і виконанням праці 650 2-5

Панове, хто бажає собі відвикнути курити папіроси, тому висилаю артикул і проспект. Ціна 4 золотих, за успіх ручу. Ян Шевчик, Цешин, Шлеськ. 1-2

Кімната з окремим входом з клітки сходової, умебльована з обслугою від 15. XI. до винайму. Оглядати можна між 3—5 попол. Мурарська 62. III. 657 1-3

Ширіть наш часопис!

Подяка.

Гарного, осіннього дня 12. жовтня 1935 р. заснула вічним сном **Евгенія з Гордієвських Білинська**, жена гр. кат. пароха в Монастириськах. Відійшла від нас тихо і спокійно, якою і сама була — лишила нас прибитих у великому горю. В цій памятній, а зарозом трагічній хвилині найшлися люди доброго і благородного серця які не відступили від нас ні на хвилину, а поспішили в горю з помічю та розрадою за що цею дорогою складаємо їм щиру подяку.

В першій мірі з глибини серця щиро дякуємо Впр. Отцю М. Сінгалевичеві, міс цев. катехиті, який з синівською посвятою опікувався хорою ще за її життя, відвідував часто хору в Станиславові в часі лічення, звідки поміг рідні перевезти тяжко хору до дому. Вівіці заосмотрив він Покійну Найсв. Тайнами та найбільше трудився урядженням похорону. Нехай Господь сторицею нагородить Вам, Дорогий Отче, за всі Ваші труди і благословить Вас у дальшому життю. Щиро дякуємо Високопреподобному Отцю Крилошанинові І. Пленюкові з Товмача, сповідникові Покійної, що не жалував труду, часто відвідував Покійну в часі недуги — зокрема дякуємо Впр. Отцю Крилошанинові за провід в похоронах та за зворушливі прощальні слова. Дальше дякуємо Впр. О. Монастирському за відправлення панахиди і за участь в похоронах Впр. Отцям: о. Совітникові М. Красицькому, о. М. Гілеві, о. І. Оренчукові, о. В. Березі, о. Я. Гавацькому, о. С. Фіголеві, о. М. Гавулі, о. Г. Шморгаєві і о. С. Баландюкові і о. Оляжеві, рим. кат. священикові дякуємо рівнож за участь в похоронах.

Сердечно дякуємо Вп. П. Пісецьким і інж. Е. Пиндусові за всі докази щирого серця в часі лічення Покійної в Станиславові та за прибуття на похорони. Рівнож дякуємо п. Н. Рибакові, який був присутний в останній хвилині життя Покійної та помагав в урядженні похорону. Дякуємо сердечно п. Марусі Сагаш щирій і невідступній приятельці Покійної за всі докази її любови і привязання до Покійної. Рівнож дякуємо П-ству Мисевичам Шлемкевичам, Д-рові Горбачевському, дир. М. Чайковському, П-ству Городиським, П-ні Бараболяковій, П-і Пасвей п. Ганкевичівній, п. Шанковському за слова співчуття і за участь в похоронах.

На цьому місці рівнож складаємо подяку Вп. Д-рові Воєвідці зі Станиславова, лікареві Покійної, який всіх старань доложив, щоб тільки урятувати життя дорогої Матусі.

Рідні і всім знайомим що поспішили з щирими словами співчуття складаємо теж щиру подяку.

Місцевому хорові, як тальож хорові з Слобідки які своїм співом звеличали сумний обряд похоронний складаємо щире Спаси-біг. Дякуємо Кружк. Апостольства Молитви, Марійській Конгрегації, Хвальному Видідові Читальні „Просвіта" і шкільній молоді за гарні вінці зложені в дарі Покійній.

Сердечно дякуємо місц. Брацтву Церковному, мужеському і жіночому і всім парохіянам, що несли домовину аж на місце спочинку і масово взяли участь в похороні віддаючи останню прислугу Покійній.

Всім Вам хай Всевишній нагородить за Ваш щирий труд.

Монастириська, в листопаді 1935 р.

о. Любомир Білинський — муж
Неонілія, Софія, Богдан — діти.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.